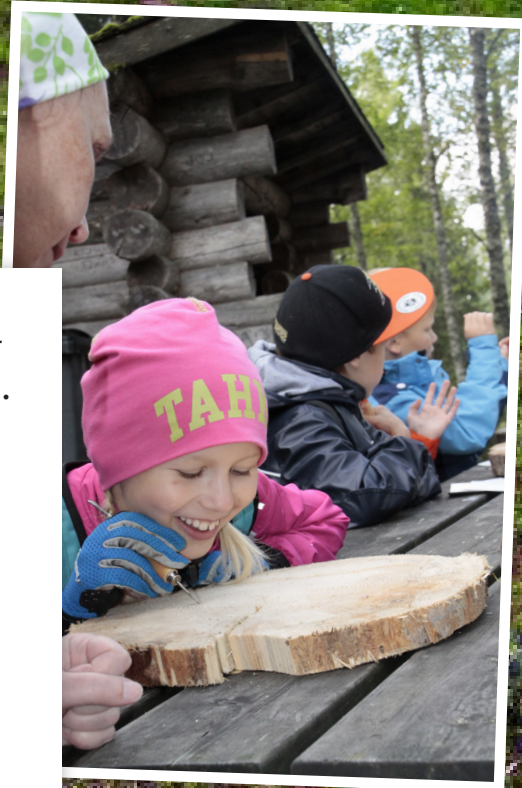

ULKONA

Metsämarttojen mukana

Mette laskee vuosirenkaita.

Tuula Karppinen johtaa retkeä.

Koulupäivän voi viettää kalliolla ja kuusikossa. Metsämarta tuntee maastot, marjat ja sienet ja vie koululaiset retkelle.

LUOKKA LÄHTI LUONTOON

TEKSTI&KUVAT ANNA-LIISA PEKKARINEN

Metsäretki hakkasi hauskuudessaan tavallisen koulupäivän mennessä, tuomasivat kolmasluokkalaisten Nilsin yhtenäiskoulun reppuselät Rahasmäen maastoissa juoksennellessaan.

Luonnossa vietetyllä koulupäivällä oli lystinpidon lisäksi muitakin tarkoituksia. Nilsin Metsämartat halusivat antaa lapsille sysäyksen lähteä luontoon. Että elämä olisi muutakin kuin tietokoneella notkumista.

Jos lapset tottuvat liikkumaan luonnossa, siitä tulee todennäköisesti tapa. Ulkoilu on koko perheelle hyvä keino pitää yllä terveyttä ja hyvinvointia.

Nilsin Metsämarttojen retkeä johtaa **Tuula Karppinen**. Oli hänen ideansa mennä juuri Rahasmäkeen.

– On meillä muutakin kaunista luontoa kuin Pisa ja Tahko, hän perustelee.

Kymmenen kilometrin päähän Nilsin keskustasta suuntautunut bussimatka onnistui paikallisten Lions Klubien ja Savon Voiman ansiosta. Ne halusivat tukea hyvää asiaa.

Yli 40 kolmasluokkalaista kihisee innosta purkauessaan bussista maastoon. Luvassa on monenlaista ohjelmaa: tutus-

tutaan riistapeltoon, vertaillaan luonnonvaraisia ja puutarhassa kasvavia marjoja, kierretään kalliolampi, lasketaan vuosirenkaista puun ikä, opetellaan jokamiehen oikeudet ja nautiskellaan eväät.

NUOTIO LOIMUMAA LAAVULLA Upea syyssää suosii samoilijoita. Aurinko siivilöityy lehvästön lävitse kuulaan syyspäivän raikkaudessa. Metsä tuoksu sieville ja kostealle sammaleelle.

Ruokosen metsästysseuran vapaaehtoisten oppaiden, **Raimo Lipponen** ja **Esko Mertasen**, sytyttämä nuotio loimumaa laavulla ja kahvi tuoksuu.

Neljäluokkalaisten retkeilivät pari päivää aiemmin. He eivät olleet sään suhteen yhtä hyväonnisia, mutta eivät antaneet sateen lannistaa retken riemua.

Rahasmäen maastot ovat kauneinta pohjoissavolaista metsäluontoa; kallioista, jäkäläistä maastoa lähellä Tahkovuorta. Männyt, kuuset ja koivut ovat rauhasa saaneet kasvaa jättimäisiksi. Rahasmäki putoaa louhittuun kalliolampeen niin jyrkkänä, että lammen ympärille on viritettu verkkoaita. Reittiön kyläyhdistys on rakentanut retkeilylle hienot, turvalliset puitteet vaelluspolkuineen ja laavuineen.

”MITÄ RIISTA ON?” Raimo Lipponen johdattaa joukkion riistapellolle, jonne on istutettu rehurapsia, -juurikasta ja kauraa riistaeläinten syötäväksi.

– Mitä se riista on, kysyy joku lapsista.
– Riista tarkoittaa metsästettäviä ja syötäviä eläimiä, valaisee Lipponen.

Riistapellon syvin olemus ei ole pelkästään eläinten ruokkiminen. Pelto edesauttaa eläimiä lisääntymään ja selviämään talven yli, jotta ihminen saa metsästää niitä ruoakseen.

Pari poikaa ja yksi tyttö kertovat olleensa isän kanssa metsällä. **Sauli** on suorittanut metsästyskortinkin. Yhden pojan haaveena on, että isän lupaus metsälle lähdöstä toteutuisi pian.

Matkalla pellolle Lipponen näyttää lapsuuskotinsa perustan, joka on hautautunut maahan. Metsä on vallannut vanhan asuinpaikan. Lapsia ihmetyttää, kun mitään ei ole jäljellä.

KOULUN OPIT KÄYTÄNTÖÖN Plumps! Pojat heittelevät käpyjä lampeen. Mieleen pälähtää, voisiko kallioita kiipeillä. Yksi hoksaa, että koti näkyy järven takaa.

– Pitäisi olla kiikarit, hän harmittelee. Pojat tietävät, mitä metsässä voi tehdä: Rakentaa majoja ja kiivetä puuhun, tai tutkia eläimiä. Pysähdytään metrin korkeuden muurahaispesän viereen.

– Miten muurahaispesästä voi tulkitella ilmansuunnan, kysyy **Ulla Seesranta**, eläkkeelle jäänyt opettaja ja martta.

Lapset arvuuttelevat, ja Ulla kertoo, että muurahaiset rakentavat pesänsä aina etelän suuntaan.

Ulla Seesranta tekee tarvittaessa entisellä koulullaan sijaisuuksia. Metsäretkelle hän lähti omasta halustaan.

Mukana metsässä myös Pohjois-Savon toiminnanjohtaja Anne-Maailainen (oik.) ja Aune Toivio.

– Asia on tärkeä, sillä niin monet lapset ovat vieraantuneet luonnosta.

Tuula Karppisen marjanarvuutuspiiteellä vinkiksi on annettu ensikirjaimet K ja A. Keksitään, että kyseessä on karpalo.

– Jos se ei ole lakka, se on varmasti kaka, riimittelee yksi vintiö toisten riemuksi.

Opettaja **Petra Vehviläinen** tuumaa, että päivä on ollut ihana.

– Ovit pääsevät käyttöön. Tässä tulee liikuntaa, laulua, luonnontiedettä, retkeilytaitoja, kuvaamataitoa ja kuuntelun ja keskittymisen opettelua.

Yksi tytöistä lisää, että matikkaakin tulee, kun lasketaan puun vuosirenkaat.

Esko Mertanen pitää lopuksi tietoisuuden jokamiehen oikeuksista. Hän toivoo, että koulut kiinnittäisivät enemmän huomiota luontoasioihin.

– Luonto on meillä rikkaus ja luo pohjan hyvälle fyysiselle ja henkiselle kunnot, tiivistää koko ikänsä metsissä samoillut mies. ●

PARAS LEIKKIPAIKKA Metsähallituksen luontopalvelut ja Pohjois-Savon Martat ovat kouluttaaneet yhdessä vapaaehtoisia metsämarttoja opettajien ja koululaisten avuksi, jotta kouluryhmät pääsisivät helposti syksyiseen metsään.

Tänä syksynä metsämartan matkassa retkeillään muun muassa Varkaudessa, Iisalmessa, Vieremällä, Kuopiossa, Sonkajärvellä ja Leppävirralla. Osallistuminen on kouluille maksutonta.

– Luonnossa liikkuminen vaikuttaa myönteisesti lasten keskittymiseen, vireyteen, muistiin ja käyttäytymiseen sekä koulutyytyväisyyteen ja -menestykseen. Luonto on lasten paras leikki- ja seikkailupaikka, sanoo projektipäällikkö **Kati Vähäsarja** Metsähallituksen luontopalveluista.

Metsämarttatoiminta on osa Marttojen ja Metsähallituksen luontopalvelujen Mennään eikä meinata -kampanjaa. Tavoitteena on laajentaa metsämarttailua valtakunnalliseksi Pohjois-Savon kokeilun jälkeen. Pohjois-Savossa metsämarttatoimintaa tukee Savon Voima.